

## NỘI DUNG BÀI HỌC TUẦN 12 – NGŨ VĂN 9

### Tiết 56: ÔN TẬP TIẾNG VIỆT

**A/ Lý thuyết ôn tập:** HS tự học lại lý thuyết các bài sau:

1. Các phương châm hội thoại.
2. Xưng hô trong hội thoại.
3. Cách dẫn trực tiếp và cách dẫn gián tiếp.

**B/ Luyện tập:**

| CÁC HOẠT ĐỘNG                                                                                                                             | NỘI DUNG HỌC SINH CẦN THỰC HIỆN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vận dụng hiểu biết về lý thuyết, HS làm các bài tập sau:</b>                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| BT1: Hãy kể một tình huống giao tiếp trong đó có một hoặc một số phương châm hội thoại nào đó không được tuân thủ.                        | HS xem lại bài <i>Các phương châm hội thoại</i> , tiết 2 để tìm ví dụ.<br>.....<br>.....<br>.....<br>.....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| BT2: Trong Tiếng Việt, xưng hô thường tuân theo phương châm “xưng khiêm, hô tôn”. Em hiểu phương châm đó như thế nào? Cho ví dụ minh họa. | <u>Gợi ý:</u> “xưng tôn, hô khiêm” có nghĩa là khi xưng hô, người nói tự xưng mình một cách khiêm nhường và gọi người đối thoại một cách tôn kính.<br><u>Vd:</u> - Cách xưng hô của lão Hạc với ông giáo:<br>Lão Hạc xưng mình là <b>tôi</b> và gọi ông giáo bằng chức danh nghề nghiệp <b>ông giáo</b> . Điều này thể hiện thái độ tôn trọng của lão dành cho ông giáo.<br>- Các nhà Nho tự xưng là “hàn sĩ”, “kẻ hậu sinh” và gọi người khác là “tiên sinh”...<br>.....<br>.....                      |
| BT3: Vì sao trong Tiếng Việt, khi giao tiếp, người nói phải chú ý đến lựa chọn từ ngữ xưng hô?                                            | <u>Gợi ý:</u> Từ ngữ xưng hô trong Tiếng Việt phong phú và đa dạng -> Khi giao tiếp, tùy từng đối tượng mà chúng ta lựa chọn từ ngữ xưng hô cho phù hợp.<br>.....<br>.....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| BT4: Đọc kỹ đoạn trích SGK/191. Chuyển lời đối thoại (lời dẫn trực tiếp) thành lời dẫn gián tiếp?                                         | Có thể chuyển như sau:<br><i>Vua Quang Trung hỏi Nguyễn Thiếp là quân Thanh sang đánh, nếu nhà vua đem binh ra chống cự thì khả năng thắng thua như thế nào?</i><br><i>Nguyễn Thiếp trả lời rằng: Bây giờ trong nước trống không, lòng người tan rã, quân Thanh ở xa tới không biết tình hình quân ta mạnh hay yếu, không hiểu rõ thế nên đánh hay nên giữ ra sao. Vua Quang Trung ra Bắc không quá 10 ngày quân Thanh sẽ bị dẹp tan.</i><br>HS có thể tìm cách chuyển khác.<br>.....<br>.....<br>..... |

|                                                                                  |                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Phân tích những thay đổi về từ ngữ trong lời dẫn gián tiếp so với lời đối thoại. | Gọi ý:<br>- Thay đổi từ ngữ xưng hô (tôi- ngôi thứ nhất; nhà vua- ngôi thứ 3).<br>- Chúa công- (ngôi thứ 2) -> vua Quang Trung (ngôi thứ 3).<br>- Thêm bớt một vài từ ngữ cho phù hợp. |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### C. Dặn dò:

- Nắm chắc 5 phương châm hội thoại.
- Phân biệt lời dẫn trực tiếp và lời dẫn gián tiếp cũng như cách chuyển đổi giữa hai lời dẫn trên.
- Hoàn thành bài tập theo gợi ý.
- Xem trước bài *Kiểm tra phần Tiếng Việt*.

## Tiết 57: KIỂM TRA PHẦN TIẾNG VIỆT

**A/ Lý thuyết ôn tập:** HS tự học lại lí thuyết về kiến thức Tiếng Việt đã học trong chương trình Ngữ văn THCS.

### B/ Luyện tập:

| CÁC HOẠT ĐỘNG                                                                                                                                                                                                                         | NỘI DUNG HỌC SINH CẦN THỰC HIỆN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <u>BT1</u> . Phân tích nét nổi bật của việc dùng từ láy trong những câu thơ sau:                                                                                                                                                      | <p style="text-align: center;">“ Nao nao dòng nước uốn quanh,<br/>         Dịp cầu nho nhỏ cuối ghềnh bắc ngang.<br/>         Sè sè nắm đất bên đường,<br/>         Rầu rầu ngọn cỏ nửa vàng nửa xanh.”</p> <p style="text-align: right;">(Nguyễn Du- Truyện Kiều)</p> <p>Gợi ý: - Tìm từ láy: .....<br/>         - Ý nghĩa của các từ láy trên: vừa tả cảnh, vừa tả tâm trạng (nghệ thuật tả cảnh ngụ tình) -&gt; Gợi vẻ thanh vắng, buồn luyến.<br/>         .....<br/>         .....</p> |
| <u>BT2</u> : Đọc đoạn trích “Mã Giám Sinh mua Kiều” (tr.97). Tìm lời dẫn trực tiếp. Nêu nhận xét về cách xưng hô, nói năng của Mã Giám Sinh và bà mối.                                                                                | <p>Gợi ý:</p> <p>- Lời dẫn trực tiếp: .....<br/>         .....<br/>         .....<br/>         - Cách xưng hô, nói năng:<br/>         + Mã Giám Sinh: .....<br/>         .....<br/>         .....<br/>         + Bà mối: .....<br/>         .....<br/>         .....</p>                                                                                                                                                                                                                    |
| <u>BT3</u> : a/ Trong số những từ hoặc câu in đậm trong đoạn trích sgk/ 205, đâu là lời dẫn trực tiếp, đâu là lời dẫn gián tiếp, đâu không phải là lời dẫn?<br>b/ Vận dụng những phương châm hội thoại đã học, giải thích vì sao nhân | <p>* Lời dẫn trực tiếp: .....<br/>         .....<br/>         .....<br/>         * Lời dẫn gián tiếp: .....<br/>         .....<br/>         .....<br/>         * Không phải lời dẫn: .....<br/>         .....<br/>         .....<br/>         Gợi ý: - Nhân vật thằng lớn có tin chắc lời mình nói là đúng sự thật chưa? Dựa vào đâu em biết điều đó?</p>                                                                                                                                   |

|                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| vật “thằng lớn” phải dùng từ <b>có lẽ</b> trong lời nhận xét của mình?          | <p>.....</p> <p>.....</p> <p>- Nhân vật thằng lớn tuân thủ phương châm hội thoại nào?</p> <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| BT4: Phân tích nét nghệ thuật độc đáo trong những câu sau:                      | <p>a/ “ Một dãy núi mà hai màu mây<br/>Nơi nắng, nơi mưa khí trời cũng khác<br/>Như anh với em, như Nam với Bắc<br/>Như đông với tây một dải rừng liền.”<br/>(Phạm Tiến Duật- <i>Trường Sơn Đông, Trường Sơn Tây</i>)</p> <p>.....</p> <p>b/ “Khi tâm hồn ta đã rèn luyện thành một sợi dây đàn sẵn sàng rung động trước mọi vẻ đẹp của vũ trụ, trước mọi cái cao quý của cuộc đời, chúng ta là người một cách hoàn toàn hơn.”<br/>(Thạch Lam- <i>Theo dòng</i>)</p> <p>.....</p> <p>c/ “ Gậy tre, chông tre chống lại sắt thép của quân thù. Tre xung phong vào xe tang, đại bác. Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. Tre hi sinh để bảo vệ con người. Tre, anh hùng lao động! Tre, anh hùng chiến đấu!<br/>(Thép Mới- <i>Cây tre Việt Nam</i>)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> |
| BT 5: Cho biết cách nói nào trong các cách nói sau đây có sử dụng phép nói quá? | <p><i>Chưa ăn đã hết, đẹp tuyệt vời, một tác đến trời, không một ai có mặt, một chữ bẻ đôi không biết, sợ vã mồ hôi, cười vỡ bụng, rụng rời chân tay, tức lộn ruột, tiếc đứt ruột, ngáy như sấm, nghĩ nát óc, đứt từng khúc ruột.</i></p> <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

**C/ Dặn dò:** HS tự hoàn thành bài tập trên.

## **Tiết 58: ÔN TẬP PHẦN TẬP LÀM VĂN**

**A/ Chuẩn bị:** HS ôn lại các kiến thức về Tập làm văn ở lớp 9-hk1.

**B/ Luyện tập:**

| CÁC HOẠT ĐỘNG                                                                                                    | NỘI DUNG HỌC SINH CẦN THỰC HIỆN                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>BT1:</b> Trong chương trình Ngữ văn 9 (Tập 1) phần TLV có những nội dung lớn nào ? Nội dung nào là trọng tâm? | <p>Gợi ý:</p> <p>- Văn bản thuyết minh có những nội dung trọng tâm nào?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>- Văn bản tự sự gồm nội dung nào là trọng tâm?</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p><b>BT2:</b> Vai trò, vị trí, tác dụng của các biện pháp nghệ thuật và miêu tả trong văn bản thuyết minh?</p> <p>Lấy ví dụ minh họa.</p>                                                                                                                                  | <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>VD: - Khi thuyết minh về ngôi chùa, người thuyết minh sử dụng NT: so sánh, miêu tả để người đọc/nghe hình dung ra ngôi chùa có cấu tạo như thế nào, màu sắc, không gian...</p> <p>- Khi thuyết minh về giống vật nuôi, sử dụng nghệ thuật nhân hóa, so sánh và yếu tố miêu tả để làm nổi bật đặc điểm của con vật, đồng thời tạo sự gần gũi, thân thiết với con người...</p> |
| <p>BT3: Văn thuyết minh có yếu tố miêu tả, tự sự có gì giống và khác văn bản miêu tả, tự sự ?</p>                                                                                                                                                                           | <p>* Giống: .....</p> <p>.....</p> <p>* Khác:</p> <p>- Miêu tả, tự sự trong văn thuyết minh:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>- Văn bản miêu tả, tự sự:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>BT4:</b> Sách NV9 tập 1 nêu lên những nội dung gì về văn bản tự sự?</p> <p>Vai trò, vị trí và tác dụng yếu tố miêu tả nội tâm và nghị luận trong văn bản tự sự như thế nào? Cho ví dụ cụ thể một đoạn văn tự sự sử dụng các yếu tố trên.</p>                          | <p>* Những nội dung được nêu lên trong văn bản tự sự:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>* Vai trò, vị trí và tác dụng của yếu tố miêu tả nội tâm, yếu tố miêu tả trong văn tự sự:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                               |
| <p><b>BT5:</b> Thế nào là đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm?</p> <p>Vai trò, tác dụng và hình thức thể hiện các yếu tố này trong văn bản tự sự như thế nào?</p> <p>Cho ví dụ về các đoạn văn tự sự có sử dụng yếu tố đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm.</p> | <p>* Khái niệm:</p> <p>- Đối thoại: .....</p> <p>.....</p> <p>- Độc thoại: .....</p> <p>.....</p> <p>- Độc thoại nội tâm: .....</p> <p>.....</p> <p>* Vai trò, tác dụng và hình thức thể hiện: .....</p> <p>.....</p> <p>* Cho vd: .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                 |
| <p><b>BT6:</b> Tìm 2 đoạn văn tự sự: một đoạn được người kể kể</p>                                                                                                                                                                                                          | <p>Vd: .....</p> <p>.....</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                                                                  |                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| theo ngôi thứ nhất và một đoạn kể theo ngôi thứ ba.<br>Sau đó nhận xét vai trò của từng ngôi kể trong văn tự sự. | .....<br>.....<br>Nhận xét:.....<br>.....<br>..... |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|

**C/ Dặn dò:** HS tự hoàn thành bài tập trên.

## **Tiết 59: ÔN TẬP PHẦN TẬP LÀM VĂN (tt)**

**A/ Chuẩn bị:** HS ôn lại các kiến thức về Tập làm văn ở lớp 9-hk1.

**B/ Luyện tập:**

| <b>CÁC HOẠT ĐỘNG</b>                                                                                                                                                                              | <b>NỘI DUNG HỌC SINH CẦN THỰC HIỆN</b>                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>BT7:</b> Các nội dung của văn bản tự sự ở lớp 9 (Tập 1) có gì giống và khác so với nội dung về kiểu văn bản này đã học ở những lớp dưới ?                                                      | - Giống:.....<br>.....<br>- Khác: .....<br>.....<br>.....                                                                                                                        |
| <b>BT8:</b> Tại sao trong một văn bản có nhiều yếu tố (miêu tả, biểu cảm, nghị luận) mà vẫn gọi là văn bản tự sự?<br>Theo em có văn bản nào chỉ vận dụng một phương thức biểu đạt duy nhất không? | Gợi ý: Căn cứ vào phương thức biểu đạt chính. Tuy có miêu tả, biểu cảm, nghị luận nhưng phương thức biểu đạt chính vẫn là tự sự -> Văn bản tự sự.<br>.....<br>.....<br>.....     |
| <b>BT10:</b> Tại sao các tác phẩm tự sự được học không phải khi nào cũng phân biệt 3 phần (MB - TB - KB), nhưng bài làm của học sinh vẫn có đủ 3 phần?                                            | .....<br>.....<br>.....<br>.....                                                                                                                                                 |
| <b>BT11:</b> Những kiến thức, kĩ năng về văn bản tự sự của phần Tập làm văn có giúp gì cho em khi học các văn bản tự sự trong SGK.<br>Lấy ví dụ để phân tích.                                     | * VD: Dùng yếu tố đối thoại, độc thoại, độc thoại nội tâm để thấy rõ tâm trạng của ông Hai Thu đối với làng Chợ Dầu trong văn bản "Làng" của Kim Lân.<br>.....<br>.....<br>..... |
| <b>BT12:</b> Những kiến thức về văn học và Tiếng Việt giúp gì cho em khi học tập làm văn khi viết bài văn tự sự?<br>Lấy ví dụ để phân tích.                                                       | VD: Cốt truyện, nhân vật, ngôi kể, cách kết hợp các yếu tố trong văn bản tự sự.<br>.....<br>.....<br>.....                                                                       |

**C/ Dặn dò:** HS tự hoàn thành bài tập trên.

## TIẾT 60: TIẾT ĐỌC SÁCH

### ĐỀ TÀI: NGƯỜI LÍNH/TÌNH CẢM GIA ĐÌNH

**YÊU CẦU:** HS thực hiện và điền nội dung phù hợp vào bảng sau:

|                                                                                                                                                       |                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| Thời gian đọc, thể loại sách (sách giấy, sách điện tử...)                                                                                             | .....<br>.....                   |
| Tên sách, tác giả, nhà xb                                                                                                                             | .....<br>.....                   |
| Thể loại (gắn với phương thức biểu đạt).                                                                                                              | .....<br>.....                   |
| Nội dung chủ đề:                                                                                                                                      | .....<br>.....<br>.....          |
| Giới thiệu sách (Tóm tắt cơ bản: cốt truyện; tình huống; sự việc; nhân vật; ....)<br>- Có thể làm video review cuốn sách. (nhân vật, sự việc. . ....) | .....<br>.....<br>.....<br>..... |
| Cảm nhận cá nhân về cuốn sách (Bằng nhiều hình thức: viết cảm nhận, vẽ tranh phác họa lại nội dung; ....)                                             | .....<br>.....<br>.....<br>..... |
| Thông điệp cuốn sách mang tới (Bài học mà em rút ra...)                                                                                               | .....<br>.....                   |
| Những cuốn sách khác (cùng chủ đề) mà em dự kiến sẽ đọc.                                                                                              | .....<br>.....                   |

**Dặn dò:**

Ôn lại kiến thức TV, TLV để chuẩn bị cho bài **KTTX L3 (TUẦN 12)**